ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA BRNO, BLAŽKOVA 9,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

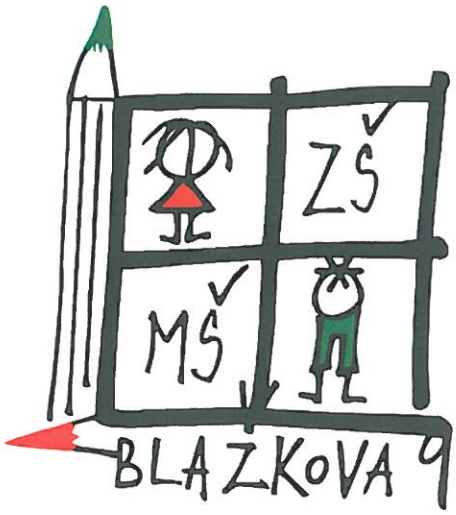

VYPRACOVALA: MGR. PETRA KIPRÁ, ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE

Preventivní program je vypracovaný pro potřeby žáků a pedagogických pracovníků naší školy a navazuje na aktuální požadavky a aktivity realizované v této oblasti v předchozích letech.

Naše škola se nachází v příjemném prostředí sídliště Lesná. Školu navštěvuje 625 žáků, 9 žáků je vzděláváno v zahraničí. Působí zde 40 pedagogů, 2 druzí pedagogové a 15 asistentek/asistentů a 8 vychovatelek školní družiny. Již několikátým rokem zde působí i školní psycholožka. Na 1. stupni jsou tři paralelní třídy v 1. – 3. ročníku a dvě paralelní třídy ve 4. – 5. ročníku. Na 2. stupni se stávají našimi žáky i děti z blízkých městských částí - Soběšice, Vranov, Útěchov. Máme zde tři paralelní třídy v 6., 8. a 9. ročníku a čtyři paralelní třídy v 7. ročníku.

Ředitelem školy je Mgr. Petr Kapounek, zástupcem pro 1. stupeň Mgr. Zdeněk Liška a zástupcem pro 2. stupeň je Mgr. Kateřina Jelínková.

V tomto školním roce budeme pokračovat v posilování dobrých vztahů ve třídách, důsledném dodržování školních pravidel, tmelení kolektivů tříd (začleňování dětí ukrajinské národnosti, nově příchozích), předcházení školní neúspěšnosti a včasném zachycení negativních projevů chování.

Věková skupina našich žáků patří mezi nejohroženější skupiny ve společnosti, co se týká rizikového chování, proto je důležité poskytnout žákům v co největší míře informace z nejrůznějších oblastí (př. drogová problematika, kyberšikana, poruchy příjmu potravy), být připraveni naslouchat jejich otázkám, problémům a hovořit s nimi.

Škola se snaží eliminovat vznik rizikových míst, kde by mohlo dojít k výskytu projevů rizikového chování, formou dohledů nad žáky o přestávkách na chodbách (dle počasí na hřišti), sociálních zařízeních, v jídelně školy a vestibulu, kde žáci čekají ve frontě do jídelny. Dozory jednotlivých vyučujících, včetně zastupujících vyučujících pro případ jejich nepřítomnosti, jsou vyvěšeny na chodbách školy. Do učebny výpočetní techniky a tělocvičny si učitel žáky vyzvedává a odvádí je do zmiňovaných prostor.

Cíle Preventivního programu:

- podpora dobrého klimatu ve třídách
- začleňování dětí ukrajinské národnosti
- předcházení školní neúspěšnosti, podpora nadaných žáků
- minimalizace rizikového chování žáků (šikana, kyberšikana, záškoláctví, zneužívání návykových látek), soustředění se na chování na sociálních sítích
- včasné rozpoznání signálů poukazujících na poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, týrání a zajištění následná péče
- výchova ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoj osobnosti
- podpora vzájemné komunikace mezi pracovníky ŠPP, pedagogickým sborem a vedením školy
- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Dlouhodobé cíle:

- důraz na sociální klima třídy a práci třídního učitele v třídnických hodinách, zajištění materiálů pro přípravu třídnických hodin
- včasné odhalování prvotních náznaků nefunkčnosti kolektivů tříd a jejich řešení
- vedení dokumentace z jednání se zákonnými zástupci a žáky
- zlepšení komunikačních schopností a dovedností žáků, sebeovládání a nenásilné zvládaní konfliktů
- zvýšení odolnosti žáků vůči každodennímu stresu
- zlepšování školního prostředí a budování pozitivního klimatu ve škole
- předcházení školní neúspěšnosti
- podpora výchovy ke zdravému životnímu stylu (důraz na prevenci – nikotinové sáčky, energetické nápoje, nealkoholické nápoje připomínající alkoholické nápoje)
- podpora průběžného vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikových projevů chování
- rozvoj komunikace mezi pedagogy a žáky, pedagogy a rodiči a pedagogy navzájem
- zaměření se na vybudování důvěry mezi pedagogy a pracovníky Školního poradenského pracoviště a tím i včasné odhalování sociálně nežádoucích jevů mezi žáky
- v případě výskytu vážnějšího problému nutné informovat i ostatní pedagogy působící v dané třídě
- spolupráce a předávání si informací mezi pedagogy a Školním poradenským pracovištěm
- spolupráce se školní družinou
- včasné odhalení skrytého záškoláctví

Krátkodobé cíle (tento školní rok):

- soustředění se na důsledné dodržování pravidel
- sledování rizikového chování našich žáků – agresivní chování vůči sobě navzájem, vulgarismy, arogantní chování a řešení vyvstalých situací, včetně následného sledování fungování žáků
- průběžná kontrola případů, které byly v minulosti zaznamenány a řešeny v souvislosti s poruchami chování žáků
- monitorování absence žáků, zejména vyhýbání se školní docházce z důvodu nahlášených písemných prací nebo zkoušení
- důsledný dohled o přestávkách na chodbách z důvodu možného zamezení vzniku rizikových projevů chování

Aktivity směřující k realizaci Preventivního programu zaměřeného na žáky školy:

- ***1. stupeň***
  - posilování sociálních vazeb v kolektivu (třídní učitel, třídnické hodiny)
  - hlavní role – třídní učitel
  - vymezení vhodných forem chování a včasná diagnostika nežádoucích jevů v této oblasti
  - zaznamenávání psychického rozpoložení žáků (psychická krize/duševní onemocnění žáka)
  - dopravní výchova
  - preventivní program Kočičí zahrada (2. – 3. třída, vedeno školní psycholožkou)
  - nabídka volnočasových aktivit ve škole v odpoledních hodinách
  - upevňování hygienických návyků
  - propojenost žáků mezi 1. a 2. stupněm
    - patronství žáků 9. ročníku nad žáky 1. ročníku
    - Den dětí organizovaný žáky 9. ročníku
    - Vánoční jarmark
  - dodržování školního řádu všemi žáky
  - chování ve virtuálním světě

- ***2. stupeň***
  - posilování klimatu v kolektivu (třídní učitel, třídnické hodiny)
  - předcházení rizikovým formám chování:
    - rozvoj osobnosti, posilování sebedůvěry
    - zdravé stravovací návyky – poruchy potravy (mentální anorexie, bulimie, psychogenní přejídání, ARFID, bigorexie, ortorexie, pica), užívání návykových látek (včetně nikotinu)
      - workshop poruchy příjmu potravy – Anabell – 6. ročník
    - sexuální zneužívání
    - právní povědomí
    - finanční gramotnost

    (pedagogové, školní psycholog, metodik prevence, externí spolupráce)
  - zaznamenávání psychického rozpoložení žáků (psychická krize/duševní onemocnění žáka)
  - upevňování hygienických návyků
  - propojenost žáků mezi 1. a 2. stupněm
    - patronství žáků 9. ročníku nad žáky 1. ročníku
    - Den dětí organizovaný žáky 9. ročníku
    - Vánoční jarmark
  - dodržování školního řádu všemi žáky
  - finanční gramotnost – ČSOB – 4. ročník
  - nabídka volnočasových aktivit v odpoledních hodinách
  - chování ve virtuálním světě

- **Školní řád**
  - Pevně stanovená pravidla pro žáky, důslednost v dodržování pravidel
  - Součástí klasifikační řád
  - Zákaz jakéhokoliv projevu nevhodného chování, zneužívaní OPL
  - Opětovné procházení pravidel a upozornění na nové body na začátku školního roku
  - Vyvěšen v každé třídě, na webu školy
  - Rodiče informováni na prvních třídních schůzkách ve školním roce, upozorněni na příp. změny ve školním řáde i v průběhu školního roku
  - Menší přestupky řeší třídní učitel, v případě vážnějších problémů spolupracuje s pracovníky ŠPP, vedením školy
  - Výchovná komise – závažné problémy
    - Účast: žák, zákonní zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, vedení školy

- **Třídnické hodiny**

  - Realizace:
    - Třídnická hodina probíhá v posledním týdnu měsíce
    - Třídnické hodiny probíhají ve třídách od 3. ročníku

  - Upevňování komunikace mezi třídním učitelem a kolektivem třídy mimo vzdělávací proces
  - formování třídního kolektivu a podporu dobrých vztahů ve třídě
  - začlenění dětí ukrajinské národnosti
  - cílem je budování zdravého třídního kolektivu, prevence a objevování rizikových forem chování, objevování těch forem, příp. reakce na již vzniklé projevy rizikových forem chování
  - začlenění všech žáků do kolektivu (včetně žáků ukrajinské národnosti, nově příchozích žáků)

- **Žákovský parlament**
  - schází se pravidelně 1x měsíčně
  - zástupci ze 4. – 9. tříd
  - projednávání aktuálních témat týkajících se chodu školy a plánovaní různých akcí (Vánoční jarmark, Uklízíme svět, uklízíme Česko, Týden barev,…)
  - žáci mohou vyjádřit své připomínky, stížnosti a přání
  - příležitostná účast vedení školy

- **Školní poradenské pracoviště**
    - složení:
        - výchovný poradce: Karin Koláčková
        - školní psycholožka: Mgr. Bohdana Vojtíšková
        - metodik prevence: Mgr. Petra Kiprá
        - speciální pedagogové: Mgr. Barbara Havlíčková
          : Mgr. Lenka Tomášková
    - zaměření na:
        - péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami – zaměření na děti se speciálními poruchami učení a chování, nadané děti, žáky ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí
        - náprava specifických poruch učení
        - práce s nadanými žáky (školní psycholožka)
        - náprava vad řeči
        - práce se třídou – posílení třídního kolektivu, spolupráce jednotlivých žáků - komunikační dovednosti
        - prevence výskytu rizikového chování
        - poskytování odborných informací a kontaktů mimo školní prostřední
        - kariérové poradenství
    - pravidelná setkávání jednou měsíčně slouží k vzájemné informovanosti
    - výchovná poradkyně, školní psycholog a metodik prevence se schází dle potřeby, aby mohly včas zareagovat na vzniklé akutní situace

- **Adaptační pobyt žáků 6. ročníků**
    - 3denní akce mimo školu
    - účast co největšího počtu žáků všech tříd 6. ročníku
    - cíl:
        - stmelení nových třídních kolektivů
        - seznámení se žáků s třídními učiteli a se žáky ostatních tříd v daném ročníku
        - prevence psychopatologických jevů
        - účast všech třídních učitelek, asistentek, školní psycholožky, výchovné poradkyně a metodičky prevence

- **Nenech to být**
    - webová platforma a mobilní aplikace, která bojuje proti šikaně a vylučování jedinců z kolektivu

- **Volná hodina**
    - žáci 8. a 9. ročníku mají možnost využít svůj volný čas v počítačové učebně v době volné hodiny před odpoledním vyučováním

- **Úrazy**
  - Snaha předcházet možným úrazům
  - Bez prodlení oznámeny vyučujícímu v okamžiku vzniku (vyučujícímu dané vyučovací hodiny nebo dozoru)
  - Poskytnutí základního ošetření, příp. vyhledání zdravotníka či zavolání Zdravotní záchranné služby
  - Zaznamenání do Knihy úrazů odpovídajícím vyučujícím neprodleně

- **Konzultační hodiny všech pedagogů**
  - předcházení školní neúspěšnosti
  - vyvěšeny na webových stránkách školy, možná individuální domluva

- **Schránka důvěry**
  - umožnění žákům sdělit své pocity, obavy, ale i dotazy na různá témata

- **Spolupráce s organizacemi mimo školní prostředí**
  - PPP Sládkova
  - SVP Help me
  - SVP Veslařská
  - Centrum primární prevence - Společnost Podané ruce o.p.s.
  - Anabell
  - Policie ČR, Městská policie Brno
  - OSPOD
  - Knihovna Jiřího Mahena
  - další instituce dle vzniklých potřeb

Aktivity směřující k realizaci Preventivního programu formou spolupráce se zákonnými zástupci žáků:

- třídní schůzky – 5x za školní rok (dle aktuální situace online nebo prezenčně ve škole)
- možnost osobního kontaktu zákonných zástupců s jednotlivými pedagogy i pracovníky Školního poradenského pracoviště – kontaktní údaje na webu školy, včetně konzultačních hodin všech vyučujících
- web školy
- od rodičů očekáváme:
  - pomoc při odhalování sociálně rizikových jevů – rodiče nebudou zakrývat zjištěné skutečnosti a v zájmu svého dítěte nebudou k problematice lhostejní a budou přístupní radám odborníků
  - s jejich pomocí chceme nežádoucí formy chování co nejvíce omezit i v mimoškolním prostředí
  - aktivní zájem o žáky, dění ve škole
  - spolupráci s pedagogy a ostatními pedagogickými pracovníky

- snaha zapojit rodiče do dění školy
    - Vánoční jarmark
    - Akademie
    - Den otevřených dveří
    - Ples
    - Seznámení budoucích prvňáčků se školou (Pohádková škola, Edukativní skupinky)

Aktivity směřující k realizaci Preventivního programu zaměřeného na pedagogické pracovníky školy:

- Školní poradenské pracoviště předává pravidelně informace pedagogům na poradách
- Třídní učitelé informují každý měsíc metodika prevence o dění ve třídě vyplněním tabulky, kterou pak metodik prevence vyhodnocuje, doplňuje a příp. plánuje ve spolupráci s výchovnou poradkyní a psycholožkou, příp. spec. pedagogy, následné kroky při řešení zjištěných problémů.
- Pedagogové se účastní školení, workshopů pro rozšíření a prohlubování jejich profesních znalostí
- Výchovný poradce se účastní pravidelných schůzek pro výchovné poradce, kde je seznamován a informován o aktuálním dění v dané problematice
- Metodik prevence se účastní pravidelných schůzek metodiků prevence PPP Sládkova, kde je seznamován a informován o aktuálním dění v dané problematice, nabídce preventivních programů nabízených PPP Sládkova i jinými organizacemi a Konference PPRCH v Brně
- Školní psycholog se účastní pravidelných schůzek v PPP Kohoutova – metodická setkání školních psychologů

Vypracovala: Mgr. Petra Kiprá, školní metodik prevence

Mgr. Petr Kapounek
ředitel školy